

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 5 januari 2023 15:13
Aan: Provincie-Fryslân; Statengriffie
CC: [REDACTED]
Onderwerp: LTO Noord: Reactie landbouw op plan Holwerd aan Zee
Bijlagen: 00123.brf GS en PS prov Fryslan - Reactie landbouw op plan Holwerd aan Zee.pdf

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Aan:

- Provincie Fryslân
T.a.v. Gedeputeerde Staten & Provinciale Staten van Fryslân

Geacht College en geachte Statenleden,

Met het oog op de belangen van haar leden in en rond het plangebied, dient LTO Noord mede namens De landbouwsector Holwerd omgeving, NAV en de Agrarische Jongeren Fryslân, een zienswijze in op het plan Holwerd aan Zee.

Wij vragen de Statenleden met klem om onze geschetste problematiek in haar besluitvorming mee te nemen, onze reactie is in een bijlage bijgevoegd.

Deze zienswijze wordt alleen per e-mail verstuurd. Mocht u alsnog een papieren exemplaar willen ontvangen dan hoor ik dat graag.

Voor meer informatie of vragen over deze zienswijze kunt u contact nemen met [REDACTED]

Namens,
Jaap Botma
Lid Stuurgroep namens de landbouw omgeving Holwerd

Tineke de Vries
Regiobestuurder LTO Noord

Teun de Jong
Voorzitter NAV

Menno van der Veen
Voorzitter afdeling LTO Noord - Noardeast Fryslân

Hendrik Galema
Voorzitter Agrarische Jongeren Fryslân

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Achter de boer en tuinder.
Voor ons allemaal.

Gedeputeerde Staten & Provinciale Staten van Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Vestiging Drachten
Lavendelheide 9
9202 PD Drachten

Postadres
Postbus 186
9200 AD Drachten

Hoofdkantoor
Dr. Stolteweg 2
8025 AV Zwolle

Datum: 5 januari 2023 Referentie: 00123/fr/gk-gl

Betreft: **Reactie landbouw op plan Holwerd aan Zee**

Geacht College en Geachte Statenleden,

De landbouwsector is al geruime tijd betrokken bij het planproces Holwerd aan Zee. Het aanhaken van de landbouwsector bij het proces is voortgekomen uit het gegeven dat er positieve economische ontwikkelingen voor het gebied werden voorzien. Maar misschien nog belangrijker was en nog steeds is, het gegeven dat een gat door de zeedijk zou worden gemaakt om Holwerd aan zee te koppelen en de nadelige gevolgen die dat voor de landbouwsector zou gaan opleveren. Dan moet worden gedacht aan de gevolgen van verzilting en de externe werking cq. schaduwwerking van nieuwe natuur die het plan kan opleveren. Zijn deze angsten gegrond gebleken? Jazeker! Uit hydrologische onderzoeken is gebleken dat we extra te maken krijgen met verzilting en zoutinrusie indien de zeedijk wordt doorgestoken en er een binnenmeer wordt aangelegd. Dat is ook logisch, omdat zeewater naar binnen brengen nu eenmaal deze gevolgen veroorzaakt. Daar hoeft in principe geen onderzoek voor te worden uitgevoerd. Dat is al gebleken na de watersnoodramp in 1953 in Zeeland en is nu realiteit in Bangladesh doordat zeewater daar niet kan worden tegengehouden.

De zeedijk doorsteken en daarmee een opening creëren waardoor zoutwater (eventueel gereguleerd) naar binnen kan, heeft te allen tijde gevolgen voor verzilting van het grondwater en veroorzaakt zoutinrusie in de grond. Dit wordt ook zo verwoord in het hydrologisch onderzoek van Acacia Water dat is uitgevoerd in opdracht van de projectgroep Holwerd aan Zee. Zowel horizontale - als verticale effecten (ondanks mitigerende maatregelen) vinden dan plaats. Ook zal dit effect hebben op de grondwaterstanden in het gebied, afhankelijk van de gekozen mitigerende maatregel. Dus niet alleen gevolgen voor de landbouwgronden, maar ook voor de funderingen van de huizen en gebouwen in het dorp en omgeving. Dit effect zal toenemen en versterken bij stapeffecten, zoals: klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling. Het peilniveau in het binnenmeer zal door deze stapeffecten meer gaan stijgen. Uit het hydrologisch onderzoek blijkt ook dat zoutinrusie sterk optreedt. Over een periode van 50 jaar is dit ongeveer 100 meter bij 0m NAP. Bij +1m NAP is dit al 200 m. Eenvoudig gezegd: zout dringt binnen in de kleigrond en veroorzaakt een onomkeerbaar proces. Wanneer kleigrond in aanraking komt met zout, is deze niet meer geschikt voor de landbouw!

Naast het sluipgevaar van verzilting en zoutinrusie, heeft de landbouw ernstig zorgen omtrent de aanleg van nieuwe natuur binnendijks. Externe werking cq. schaduwwerking ten aanzien van nieuwe natuur is geen spookverhaal maar realiteit. In den lande zijn genoeg voorbeelden aan te wijzen waar dit gevolgen heeft, zeker met betrekking tot de stikstof problematiek.

Door het mogelijk ontstaan van nieuwe te beschermen flora en fauna, kunnen omliggende gronden verplicht aangewezen worden als bufferzones met allerlei beperkingen t.a.v. bewerking, teelten, verjagen van ganzen, wateronttrekking of gebruik van gewasbescherming. Zeker afgelopen jaren hebben we gezien waar dit toe leidt.

Ondernemers moeten juridisch aantonen dat zij geen negatieve effecten veroorzaken op de aanliggende natuur. Een bijna onmogelijke opgave! Bovendien heeft dit een negatieve impact op de waarde van de grond. Dit heeft tot gevolg dat de landbouw en in het bijzonder de boeren rondom Holwerd, aanleg van nieuwe natuur binnendijs bij Holwerd pertinent niet willen. Zeker nu ook de economische impuls voor het dorp van een plan met haven, boulevard en bijbehorende reuring geheel buiten beeld is. Natuurliefhebbers kunnen een paar kilometer verderop in het Lauwersmeer hun hart ook ophalen (en waarschijnlijk langer en beter). Buitendijs natuurontwikkeling is prima, maar niet binnendijs! De boeren hebben dit op de landbouwbijeenkomst van 21 november 2022 ook duidelijk uitgesproken.

Naast bovengenoemde problematiek hebben we nog de toekomstige aanwijzing van overloopgebied in verband met waterveiligheid. Dit zal in het bestemmingsplan worden verankerd en ook een negatieve impact hebben op de waarde van landbouwgronden. Ook het slibdepot dat binnendijs wordt aangelegd, levert veel extra transportbewegingen op, waar de landbouw (en waarschijnlijk ook de omgeving) niet op zit te wachten. Dit levert overigens ook weer extra stikstof uitstoot op. Dit zal wederom ergens moeten worden gecompenseerd. Daarnaast kan nog worden opgemerkt dat de aanleg van een nieuwe ringdijk om het binnenmeer het zicht en de ruimtelijke kwaliteit niet ten goede komt. Het dorp wordt als het ware aan de oostzijde ingesloten door nieuwe ringdijk met een hoogte van circa 3,5 meter. Dit beeld is afgelopen jaren in de mooie visuele presentaties van het plan niet weergegeven.

Is de geschetste problematiek nieuw ten opzichte van de oorspronkelijke plannen? Het meeste was toen ook al bekend, maar daar werd volgens de landbouw te eenvoudig overheen gestapt. Externe werking / schaduwwerking ten aanzien van nieuwe natuur is zichtbaarder geworden in diverse gebieden in Nederland en kan dus ook voor Holwerd zeer zeker ernstige gevolgen hebben voor de landbouw, maar ook voor economische- en woningbouwontwikkelingen in het gebied. Het zal dus niet alleen de landbouw raken, maar ook het dorp zelf en dus de gemeente Noardeast Fryslân. Daarnaast kan worden vermeld dat in het Uitvoeringsprogramma van de Waddenagenda staat dat er een werkgroep komt die in december 2023 een voorstel doet richting het Bestuurlijk Overleg Wadden over waar welke zoetzout overgangen komen in de hele Waddenkust. Het lijkt de landbouworganisaties goed om dat advies mee te nemen in de overall discussie. Last but not least moeten we niet vergeten wat het kabinet heeft aangegeven in de brief 'Water en Bodem sturend' van 25 november jl. In de brief wordt voor structurende keuzes ten aanzien van Verziltende Kustgebieden duidelijk aangegeven dat "het Rijk en de waterschappen geen nieuwe maatregelen garanderen om verziltende gebieden te voorzien van zoet water van elders. Omdat de aanvoer van extra (schaars) zoet water van buiten het gebied niet altijd en overal kan worden gegarandeerd, zal er op termijn vaker sprake zijn van tijdelijke en regionale verzilting". Vrij vertaald betekent dit dat maatregelen moeten worden getroffen om verzilting tegen te gaan, en niet om dit te doen versterken zoals gebeurt bij de aanleg van het binnenmeer bij Holwerd!

De landbouwsector Holwerd omgeving, LTO Noord, NAV en de Agrarische Jongeren Fryslân, vragen de Statenleden met klem om deze geschetste problematiek in haar besluitvorming mee te nemen. Gezonde landbouwgronden met hoogwaardige voedselproductie is de belangrijkste economische en landschappelijke drager in het gebied.

De aanleg van een binnenmeer dat ook nog eens met enige regelmaat dichtslibt en qua beheer en onderhoud een oneindige last op financiën zal geven, draagt niet bij aan een sterke landbouwsector. De landbouwsector wil samen met de gemeente en de provincie werken aan een gebiedsproces om te komen tot kwaliteitsverbetering van het gebied, een gezonde zoetwaterbalans en economische versterking. Een gebiedsproces is de enige manier om dit gezamenlijk te realiseren. Het project Holwerd aan Zee is hiervoor niet nodig en zal het gebied onomkeerbare schade toebrengen.

Hoogachtend,

Jaap Botma

Lid Stuurgroep namens de landbouw omgeving Holwerd

Tineke de Vries

Regiobestuurder LTO Noord

Teun de Jong

Voorzitter NAV

Menno van der Veen

Voorzitter afdeling LTO Noord – Noardeast Fryslân

Hendrik Galema

Voorzitter Agrarische Jongeren Fryslân

